

Lidia Derfert-Wolf
Marzena Marcinek
EBIB

Felieton wstępny

W listopadowym numerze „Biuletynu EBIB” prezentujemy źródła i zasady finansowania bibliotek w Polsce oraz sposoby alokacji środków pozostających w ich gestii. Artykuły dotyczące bibliotek publicznych, pedagogicznych i akademickich są odmienne pod względem ujęcia tematyki, zakresu materiału i doboru przedstawionych zagadnień. Wynika to ze zróżnicowania źródeł finansowania, struktur budżetów, struktur organizacyjnych bibliotek. Różnice występują nawet w ramach tej samej grupy bibliotek. Na przykład w szkołach wyższych nadal mamy sytuację opisywaną przez Artura Jazdona w 2001 r. *Mamy w Polsce trzy typy rozwiązań: brak budżetu biblioteki (po wszystko chodzi się do kwestora); budżet tak sztywny, jak przedwojenny męski krochmalony przodek (nic nie mogę zmienić) i trzeci – zatwierdzony budżet, którego ogólnych ram nie mogę przekroczyć, ale w obrębie poszczególnych paragrafów mogę środki sam przesuwac*^[1].

Materiały źródłowe do czerpania informacji na tematy finansowania bibliotek w Polsce też są zróżnicowane i raczej ubogie. GUS wymaga ogólnych danych na temat kosztów zakupu zbiorów tylko od bibliotek publicznych. Trudno jest zatem uzyskać tego rodzaju dane porównawcze dla wszystkich typów bibliotek. Nie możemy przeto oczekiwać kompleksowych, wyczerpujących danych i analiz na temat środków finansowych, którymi dysponują polskie biblioteki. Pomimo tego, autorzy artykułów prezentowanych w niniejszym numerze „Biuletynu EBIB” podjęli próbę uporządkowania tej tematyki w odniesieniu do kilku najważniejszych grup bibliotek.

Numer otwiera przeglądowy artykuł Małgorzaty Jezierskiej o zmianach w finansowaniu bibliotek publicznych, zachodzących wraz z przemianami społeczno-politycznymi w Polsce, a wynikających z podporządkowania i zależności organizacyjnych bibliotek. Autorka omawia sześć poziomów finansowania samorządowych bibliotek publicznych oraz strukturę ich wydatków, w świetle m.in. danych GUS oraz sprawozdań bibliotek wojewódzkich.

Zainteresowanych finansowymi zasadami funkcjonowania bibliotek akademickich odsyłamy do dwóch artykułów poświęconych bibliotekom uczelni publicznych i niepublicznych. Lidia Derfert-Wolf, Marek Górski i Artur Jazdon przedstawiają rodzaje wpływów i wydatków bibliotek uczelni publicznych oraz wyniki wskaźników finansowych w latach 2002–2007, obliczanych w ramach projektu „Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych”. Dane i wskaźniki polskich bibliotek autorzy zaprezentowali na tle wybranych przykładów z innych krajów. Natomiast Bogumiła Urban przedstawia podstawowe zasady zarządzania finansami w bibliotekach niepaństwowych szkół wyższych.

Z kolei o finansowaniu bibliotek pedagogicznych, w kontekście finansowania oświaty w Polsce, pisze Elżbieta Wykrzykowska, omawiając organizacyjno-prawne zasady ich funkcjonowania. Autorka przedstawia także przykładowe dane dot. województwa kujawsko-pomorskiego, a w szczególności Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu. Blok artykułów tematycznych zamyka interesujący tekst Zdzisława Gębołysia o formach uzupełnienia budżetu bibliotek funduszami pozyskiwanymi od sponsorów i darczyńców. Podstawy terminologiczne wzbogacono przykładami konkretnych działań w tym zakresie podejmowanych w bibliotekach polskich i zagranicznych. Polecamy także lekturę tekstów w naszych stałych rubrykach: komunikaty, sprawozdania, recenzje i prawo. Zapraszamy do podzielenia się Państwa przemyśleniami na Forum EBIB!

Lidia Derfert-Wolf i Marzena Marcinek

[1] JAZDON, A. Problemy finansowania bibliotek uniwersyteckich. W: SZCZEPAŃSKA, B. (red.). *Problemy funkcjonowania bibliotek uniwersyteckich na przełomie wieków* [on-line]. [Warszawa]: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych], 2001 [Dostęp 15 listopada 2009]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/bguwm/jazdon.html>.

Felieton wstępny / Lidia Derfert-Wolf, Marzena Marcinek// W: Biuletyn EBIB [Dokument elektroniczny] / red. naczelny Bożena Bednarek-Michalska - Nr 8/2009 (108) listopad. - Czasopismo elektroniczne. - [Warszawa] : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich KWE, 2010. - Tryb dostępu: <http://www.ebib.info/2010/108/a.php?felieton108>. - Tyt. z pierwszego ekranu. - ISSN 1507-7187